

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte Vladimir Timofti

Judecători Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2018, declarate de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău Brigai Sergiu și de către avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului

Bîrnat Petru XXX, născut la
XXX, originar din XXX,
domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 05.06.2018 – 20.06.2018;
2. Instanța de apel: 17.07.2018 – 26.09.2018;
3. Instanța de recurs: 14.11.2018 – 26.02.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 20 iunie 2018, Bîrnat Petru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(3) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

A fost dispusă încasarea din contul lui Bîrnat Petru în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 3890 lei.

2. Prima instanță, examinând cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Bîrnat Petru, având scopul încălcării grosolane a ordinii publice, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorind în mod conștient survenirea acestora, la 25 aprilie 2018, aproximativ ora 22:00, aflându-se la intrarea în magazinul alimentar din str. Maria Drăgan 30/5, mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică, invocând un motiv lipsit de relevanță, în prezența altor persoane, având un comportament inadecvat, manifestat prin strigăte și acțiuni ieșite din comun, i-a aplicat părții vătămate Cravcenco Vera lovituri cu un cuțit în regiunea antebrațului drept, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.201802D0866 din 17.05.2018, plagă înțepat-tăiată a antebrațului drept, cauzată în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect înțepător-tăietor și care se califică drept vătămare corporală ușoară.

3. La data de 28 iunie 2018, avocatul Cojocari Oleg, care a acționat în numele inculpatului, a declarat apel împotriva sentinței, solicitând casarea acesteia în partea

stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În motivarea apelului, avocatul a invocat că instanța i-a stabilit lui Bîrnat Petru o pedeapsă prea aspră; - nu și-a motivat suficient hotărârea în partea respingerii aplicării față de inculpat a prevederilor art.90 Cod penal; - instanța nu a dat deplină eficiență prevederilor art.61 și 75 Cod penal și nu a ținut cont că infracțiunea comisă de către Bîrnat Petru nu face parte din categoria infracțiunilor pentru care nu poate fi aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei, precum și că nu a fost stabilită starea de recidivă, nu a luat în considerare că partea vătămată nu are pretenții față de inculpat, că acesta are vârsta de 65 de ani, că soția lui suferă de o maladie incurabilă și că se tratează peste hotarele Republicii Moldova, iar detenția sus numitului îl privează de posibilitatea efectuării vizitelor și acordării ajutorului necesar; - drept circumstanțe atenuante au fost reținute prevederile art.76 alin.(1) lit.e) și k) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2018, apelul a fost admis din alte motive, inclusiv din oficiu, casată parțial sentința, în partea încasării cheltuielilor judiciare, rejudecată cauza în această parte și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare. În rest, dispozițiile sentinței contestate au fost menținute fără modificări.

În motivarea soluției instanța de apel a reținut că sentința a fost contestată de către avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului doar în partea stabilirii pedepsei penale.

Astfel, cu referire la apelul avocatului, instanța de apel a indicat că legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În speță, inculpatul a comis o infracțiune gravă, se caracterizează negativ la locul de trai, consumă băuturi alcoolice și foarte des provoacă conflicte cu vecinii, figurează în registrele IP ca persoană agresivă, cu comportament inadecvat, predispus pentru comiterea violenței, de nenumărate ori a fost dus la IP Ciocana pe motivul tulburării ordinii publice și altor contravenții.

Prin urmare, solicitarea aplicării pedepsei non-privative de libertate în privința lui Bîrnat Petru este neîntemeiată și lipsită de suport juridic.

Consecvent, instanța de apel a reținut că, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, prima instanță a dat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor grave, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale acestuia, că și-a recunoscut vina și s-a căit sincer pentru fapta comisă, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, precum și scopul pedepsei aplicate asupra

corectării și reeducării inculpatului, stabilindu-i o pedeapsă echitabilă și proporțională faptei comise.

Într-o altă ordine de idei, instanța de apel a constatat că prima instanță neîntemeiat a dispus încasarea de la inculpat în contul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 3890 lei, suportate la efectuarea expertizelor din 17.05.2018 și 29.05.2018, or, reieșind din prevederile art.227-229 Cod de procedură penală, sumele solicitate de către acuzatorul de stat nu constituie cheltuieli judiciare care pot fi puse în sarcina inculpatului.

Instanța a precizat că, în speță, ordonatorul expertizelor este organul de urmărire penală, care a dispus efectuarea expertizei judiciare în contextul prevederilor art.143 alin.(1) pct.6) al Cod de procedură penală, potrivit cărora expertiza judiciară se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, atunci când adevărul în cauză nu poate fi stabilit prin alte probe.

Prin urmare, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat, suportate pentru efectuarea expertizelor menționate, reprezintă cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, având în vedere că normele procesual penale nu prevăd încasarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză obligatorie necesare organului de urmărire penală pentru acumularea probatoriului în dosar.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

5.1. La data de 02 noiembrie 2018 - procurorul care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia în partea respingerii solicitării privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, cu menținerea sentinței, pe motiv că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - instanța a dat o interpretare greșită prevederilor art.227 și 229 Cod de procedură penală și incorect a soluționat chestiunea legată de cheltuielile judiciare.

5.2. La data de 08 noiembrie 2018 - avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă aplicarea față de inculpat a prevederilor art.90 Cod penal, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - concluziile instanței privind refuzul aplicării față de inculpat a prevederilor art.90 Cod penal nu sunt reflectate în hotărârea judecătorească; - instanța nu a dat deplină eficiență prevederilor art.75 Cod penal și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă prea aspră, individualizată contrar prevederilor legale; - instanța nu a luat în considerare că inculpatul și-a recunoscut vina și se căiește sincer pentru fapta comisă, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, este pensionar, este căsătorit și are familie, are loc de trai stabil, a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, are deficiențe de ordin auditiv și întâmpină dificultăți majore în procesul de comunicare, că soția lui suferă de o maladie incurabilă și că se tratează peste hotarele Republicii Moldova, iar detenția acestuia îl privează de posibilitatea efectuării vizitelor și acordării ajutorului necesar.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procuror și avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului, în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de către procuror.

Recurentul în recurs a invocat ca temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Potrivit materialelor dosarului, procurorul a solicitat dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare nr.34/12/1/-R-2159 și nr.201802D0866 din 17.05.2018, și nr.201805O0154 din 29.05.2018, în mărime de 3890 lei (f.d.172 v.1).

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 20 iunie 2018, a fost dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare solicitate.

Instanța de apel, considerând că expertizele judiciare au fost ordonate de către organul de urmărire penală, iar în temeiul art.142, 143, 227-229 Cod de procedură penală și art.2 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr.68 din 14.04.2016, acestea nu pot fi puse în sarcina inculpatului, având în vedere că au fost dispuse întru asigurării bunei desfășurări a procesului penal, a casat sentința în partea cheltuielilor judiciare, a rejudecat cauza în această parte și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care a respins solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare.

În context, Colegiul penal menționează că, deși instanța de apel transpune în întregime un șir de norme de procedură penală care reglementează procedura vizată, nu indică nicio normă care ar interzice încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare sau din care ar reieși acest fapt, or, o astfel de normă, nu există, fiind la latitudinea instanței să decidă, în temeiul art.229 Cod de procedură penală, dacă dispune recuperarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului sau le trece în contul statului.

Colegiul penal, amintește că prin art.V pct.12. al Legii pentru modificarea unor acte legislative nr.316 din 22.11.2017 (în vigoare la 09.02.2018), alin.(2) al art.143 Cod de procedură penală, potrivit cărora plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat.

Or, efectuarea expertizelor judiciare enumerate mai sus au fost dispuse după intrarea în vigoare a amendamentelor prevăzute la art.V al Legii pentru modificarea unor acte legislative nr.316 din 22.11.2017.

Prin urmare, Colegiul penal precizează că potrivit art.227 alin.(1), (2) pct.5) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și care cuprind, inclusiv cheltuielile legate de efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Consecvent, potrivit art.229 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare.

În temeiul celor expuse, instanța de recurs conchide că instanța de apel neîntemeiat a casat sentința în partea în care a fost dispusă încasarea cheltuielilor din contul inculpatului, sentința în această parte fiind bazată pe prevederile Codului de procedură penală, în vigoare.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit.a) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul și stabilind prezența temeiului prevăzut de art.427 Cod de procedură penală, urmează să caseze hotărârea instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Reținând cele invocate, Colegiul conchide că eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată prin casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii solicitării procurorului de a fi dispusă încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului și menținerea sentinței primei instanțe în această parte.

Cu referire la recursul declarat de către avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului.

Recurentul în recurs a invocat drept temeuri de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și când instanța a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând respectivele temeuri în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului.

Colegiul reține că autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, și critică hotărârea instanței de apel numai referitor la pedeapsa aplicată.

Instanța de recurs consideră că motivele invocate de recurent la acest capitol sunt lipsite de temei legal.

Astfel, Colegiul penal relevă că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, conform art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de

circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa are drept scop și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului. Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizată în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Subsecvent, instanța de recurs reține că instanțele de fond au dat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor grave, de persoana inculpatului, care are o vârstă înaintată – 65 de ani, că la locul de trai se caracterizează negativ, consumă abuziv băuturi alcoolice și foarte des provoacă diferite conflicte cu vecinii, că figurează în registrele IP ca fiind o persoană agresivă, cu comportament inadecvat, predispus la comiterea actelor de violență și că de nenumărate ori a fost escortat la IP Ciocana pe motivul tulburării ordinii publice și altor contravenții, că drept circumstanțe atenuante au fost reținute – greutatea poverii pedepsei din cauza vârstei înaintate și stării de sănătate, că are deficiențe de ordin auditiv și întâmpină dificultăți majore în procesul de comunicare, că a reparat prejudiciul material și moral cauzat părții vătămate, aceasta neavând pretenții față de inculpat, că circumstanțe agravante nu au fost reținute, că și-a recunoscut vina și s-a căit sincer pentru fapta comisă, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, și corect au conchis că corijarea acestuia poate avea loc doar prin stabilirea unei pedepse privative de libertate, iar aplicarea art.90 Cod penal, nu va duce la atingerea scopului sus-menționat.

Colegiul penal reține că recurentul invocă, precum că la stabilirea pedepsei, instanța de apel nu a ținut cont de circumstanțele prezente în cauză, care permit suspendarea condiționată a executării pedepsei, enumerate la pct.5.2. al prezentei decizii și eronat a respins solicitarea de a fi aplicate față de acesta dispozițiile art.90 Cod penal.

Instanța de recurs menționează că, reieșind din textul hotărârilor judecătorești pronunțate anterior, contrar celor afirmate de către recurent, circumstanțele la care acesta face referire în recurs, au fost luate în considerare de către instanțele de fond la numirea pedepsei și astfel, argumentele invocate nu pot fi acceptate întru casarea hotărârilor judecătorești.

Totodată, Colegiul penal relevă că legiuitorul acordă dreptul instanței, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, de a decide de la caz la caz, posibilitatea aplicării pedepsei vinovatului cu suspendarea condiționată a executării ei și nicidecum nu o obligă în acest sens. În speță, rezultă că instanțele de fond, reieșind din circumstanțele sus menționate, au considerat rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită, motivându-și soluția adoptată, indicând

din care motive au ajuns la concluzia potrivit căreia corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea pedepsei închisorii reale. Or, contrar celor afirmate de către recurent în numele inculpatului, prima instanță (f.d.213-214 v.1) a reținut că *„Deși s-a insistat asupra deficiențelor de ordin auditiv ale inculpatului, instanța de judecată notează că acestea nu sunt un impediment pentru executarea pedepsei închisorii și mai mult ca atât, nu au servit impediment pentru inițierea unui conflict cu partea vătămată, pentru numirea cu cuvinte necenzurate și strigăte. Însuși inculpatul a comunicat instanței de judecată că s-a enervat din motivul că partea vătămată a strigat la acesta, deci deficiențele de ordin auditiv nu i-a permis să evite conflictul din cauza unor pretinse vorbe adresate lui. Abordarea precum că soția inculpatului se află internată într-o instituție medicală de peste hotarele țării, în nici un mod nu evidențiază necesitatea suspendării executării pedepsei. În altă ordine de idei, instanța de judecată remarcă faptul că partea apărării într-un mod evaziv insistă asupra faptului că partea vătămată nu are pretenții la inculpat, în condițiile în care infracțiunea comisă de inculpat în speță are drept obiect principal relațiile sociale cu privire la ordinea publică și nu integritatea și sănătatea persoanei. Din caracteristica eliberată pe numele inculpatului, din declarațiile martorilor și ale părții vătămate, în mod cert s-a constatat că dînsul și pînă la comiterea infracțiunii în cauză era o persoană agresivă, conflictuală, predispusă la comiterea faptelor prejudiciabile. Maniera în care a operat inculpatul la comiterea infracțiunii în cauză și personalitatea acestuia permite a constatat pericolul social sporit pe care el în reprezintă pentru societate și evidențiază necesitatea stringentă de izolare a acestuia de societate.”*, alegații susținute de instanța de apel (f.d.32-35 v.2).

Astfel că, atât prima instanță, cât și cea de apel, și-au motivat soluția referitor la iraționalitatea numirii pedepsei inculpatului cu suspendarea executării ei pe o perioadă de probațiune.

În concluzie, Colegiul penal constată că, la stabilirea pedepsei lui Bîrnat Petru, instanța de apel a dat deplină eficiență împrejurărilor cauzei, considerând că acestuia i-a fost stabilită o pedeapsă echitabilă, în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost declarat vinovat, pedeapsa fiind individualizată conform prevederilor legale.

Cu referire la argumentul recurentului, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, Colegiul penal remarcă că recursul repetă textul apelului, argumentele expuse de recurent fiind anterior invocate în apel, iar instanța de apel, examinându-le în ansamblu, le-a dat o apreciere corespunzătoare, conform art.414 Cod de procedură penală, pronunțându-se argumentat și detaliat asupra lor.

Subsecvent, Colegiul penal conchide că decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeierile de fapt și de drept care au dus la respingerea argumentelor privind aplicarea față de inculpat a prevederilor art.90 Cod penal, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Prin urmare, argumentele recurentului nu sunt întemeiate, decizia instanței de apel la acest capitol fiind bine argumentată, motivată și în concordanță cu prevederile art.394 Cod de procedură penală.

Respectiv, analizând materialele cauzei și hotărârea instanței de apel în partea atacată de către avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești contestate în partea stabilirii pedepsei penale.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.1) și 2) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului Bîrnat Petru.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Brigai Sergiu și casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui Bîrnat Petru, în partea cheltuielilor judiciare, cu menținerea sentinței.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată, pronunțată la 28 martie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

O P I N I E S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală (în cauza **Bîrnat Petru XXX**)

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2019 a fost adoptată în cadrul judecării recursului ordinar în cauza indicată următoarea soluție:

„Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Cojocari Oleg în numele inculpatului Bîrnat Petru.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Brigai Sergiu și casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui Bîrnat Petru, în partea cheltuielilor judiciare, cu menținerea sentinței”.

2. Nu am susținut soluția adoptată în partea admitterii recursului procurorului, urmând cauza în această parte să fie remisă la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecători, fiind de acord cu opinia colegilor de respingere a recursului avocatului, deoarece în speță pedeapsa stabilită inculpatului este una corect individualizată.

2.1. Recursul procurorului se referea la problemă mult discutată și anume încasarea sau respingerea încasării cheltuielilor de judecată, în special, a cheltuielilor pentru înfăptuirea expertizelor în cadrul dosarului penal.

Prima instanță a dispus încasarea cheltuielilor pentru înfăptuirea expertizei, iar instanța de apel a dispus respingerea solicitării procurorului de încasare a acestor cheltuieli.

În recurs procurorul a solicitat menținerea sentinței primei instanțe.

Consider, că soluția pronunțată de către instanța de recurs este neîntemeiată, deoarece prin aceasta a fost susținută o sentință nemotivată a primei instanțe.

Mai mult, instanța de recurs, reieșind din faptul, că nu dispune de competențe de a da apreciere unor probe, fără a trimite la rejudecare cauza nu putea să pronunțe o nouă hotărâre pe marginea chestiunii discutate, urmând să caseze decizia în această parte și să dispună rejudecarea cauzei.

Potrivit opiniei majoritare a instanței de recurs cheltuielile judiciare ***pot fi puse în sarcina condamnatului***. În acest sens instanța de recurs este solidară cu opinia primei instanțe, care în motivarea sa a indicat prevederile legale la care face referire și anume : art. 229 și 227 Cod de procedură penală.

În decizia sa Colegiul penal "menționează că, deși instanța de apel transpune în întregime un șir de norme de procedură penală care reglementează procedura vizată, nu indică nicio normă care ar interzice încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare sau din care ar reieși acest fapt, or, o astfel de normă, nu există, fiind la latitudinea instanței să decidă, în temeiul art.229 Cod de procedură penală, dacă dispune recuperarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului sau le trece în contul statului.

Colegiul penal, amintește că prin art.V pct.12. al Legii pentru modificarea unor acte legislative nr.316 din 22.11.2017 (în vigoare la 09.02.2018), alin.(2) al art.143 Cod de procedură penală, potrivit căroră plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat.

Or, efectuarea expertizelor judiciare enumerate mai sus au fost dispuse după intrarea în vigoare a amendamentelor prevăzute la art.V al Legii pentru modificarea unor acte legislative nr.316 din 22.11.2017.

Prin urmare, Colegiul penal precizează că potrivit art.227 alin.(1), (2) pct.5) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și care cuprind, inclusiv cheltuielile legate de efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Consecvent, potrivit art.229 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată **poate** obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare".

Astfel din textul sus-citat al deciziei în privința lui Bîrnat Petru se desprind aceleași considerente expuse în sentința primei instanțe, instanța de recurs considerând posibilă menținerea acesteia.

Cu referire la chestiunea examinată, consider, că deși art. 229 alin.(1) Cod de procedură penală stabilește că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau trecute în contul statului, iar alin.(2) prevede că instanța de judecată **poate**

obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, legislația nu reglementează în mod clar care anume cheltuieli sunt suportate de condamnat și care se trec în contul statului, la ce etapă procedurală și care este modalitatea de încasare a acestora. De asemenea din prevederile legale nu este clar care anume cheltuieli judiciare poate instanța de judecată să-l oblige pe condamnat să le achite, prevederile legii în acest sens fiind interpretative.

Mai mult decât atât, legislația nu stabilește care sunt circumstanțele și condițiile în care poate fi dispusă obligarea condamnatului la plata cheltuielilor judiciare.

În acest sens vreau să subliniez, că circumstanțele în acest caz pot să se refere nemijlocit la persoana inculpatului, dar și alte circumstanțe ale cauzei, cărora instanțele trebuie să le dea apreciere în conformitate cu legea.

Cu referire la condiții mă refer la procedura de admitere a unor asemenea cerințe: este necesară în acest sens o acțiune civilă, prezentarea probelor pentru confirmarea mărimii cheltuielilor judiciare, prezentarea altor probe, care ar confirma că sumele urmează a fi încasate din contul unui inculpat concret.

Tot din aceleași considerente se atestă că legislația nu oferă în acest sens careva reglementări, inclusiv nu stabilește de către cine urmează a fi prezentate probele, mai ales cele care ar confirma faptul că sumele urmează a fi încasate din contul inculpatului, deoarece și în această privință nu există nici o opinie comună a Colegiului penal.

În speța concretă, chiar dacă instanța de recurs a ajuns la concluzia că inculpatul urmează să achite sumele respective, instanța nu și-a motivat această concluzie, înserând în textul deciziei prevederile legale care stabilesc că cheltuielile pot fi încasate din contul inculpatului Bîrnat P. , dar neindicând motivele și circumstanțele care au fost puse la baza acestei soluții.

În aceste condiții consider că instanța de recurs a menținut o sentință total nemotivată, ea însăși neoferind o motivare a soluției oferite, creând în acest fel o confuzie accentuată în practica judiciară, admițând o interpretare defavorabilă a legii.

Judecător

Nadejda Toma